

Nadzor izpostavljenosti delavcev nevarnim kemičnim snovem pri proizvodnji gospodinjskih aparatov

ORGANIZACIJA/PODJETJE

Gorenje, d.o.o.

DRŽAVA

Slovenija

GOSPODARSKA DEJAVNOST

Predelovalne dejavnosti

NALOGE

Plastične prevleke,
kromiranje, druge naloge v
proizvodnji gospodinjskih
aparatur

Vir: Gorenje, d.d

Ozadje

Gorenje, d.o.o., Velenje, Slovenija, je matično podjetje Skupine Gorenje, ki je vodilna evropska proizvajalka gospodinjskih aparatov. Podjetje je zavezano sistematičnemu in participativnemu pristopu k varnosti in zdravju pri delu ter odpravljanju nevarnosti, ki jih povzročajo nevarne kemične snovi. Uporablja sistem upravljanja varnosti in zdravja pri delu ter ima odbore in svete, ki so platforma za razpravo o pomembnih smernicah, ciljih in programih za varno in zdravo delo ter za predlaganje izboljšav.

Podjetje si prizadeva nadomestiti nevarne kemične snovi z manj nevarnimi, zmanjšati število uporabljenih kemikalij in omejiti izpostavljenost delavcev nevarnim kemičnim snovem na delovnih mestih. Izvedlo je sistematično analizo možnih tveganj na delovnih mestih in opredelilo več področij, ki jih je treba izboljšati: izpostavljenost delavcev v obratu za proizvodnjo plastike visokim ravnom nevarnih topil; uporabo rakotvornega šestvalentnega kroma (Cr^{6+}); pomanjkljivosti pri spremljanju in evidentiranju več kot 1 200 uporabljenih kemikalij; neupoštevanje učinkov ototoksičnih snovi ter neustrezen biološki monitoring.

Vir: Gorenje, d.d.

Cilji

- Nadomestiti rakotvorni šestvalentni krom (Cr^{6+}) z varnejšim, nerakotvornim alternativnim trivalentnim kromom (Cr^{3+}).
- Zmanjšati izpostavljenost delavcev nevarnim organskim topilom v obratu za proizvodnjo plastike.
- Izvajanje bolj sistematičnega pristopa k spremljanju kemikalij v podjetju, vključno z biološkim monitoringom izpostavljenosti, in posodabljanju evidenc.
- Ugotoviti, katere snovi so ototoksične, tj. snovi, ki lahko povzročijo motnje sluha in se uporabljajo v podjetju, ter izvajanje ustreznih ocen tveganja.
- Izvajanje ustreznega biološkega monitoringa.

Kaj je bilo narejeno in kako?

Podjetje je proučilo možne rešitve za vprašanja, opredeljena s celostnim pristopom, ki vključuje vodstvo, delavce in njihove predstavnike ter večdisciplinarno skupino strokovnjakov (vključno s specialistom medicine dela).

V obratu za proizvodnjo plastike so bili pregledani sistemi in delovne prakse tiskanja. To je privedlo do odstranitve dveh od treh transportnih trakov za sušenje in nakup treh zaprtih, odzračevanih strojev za avtomatizirano tiskanje, da bi tako zmanjšali izpostavljenost delavcev organskim topilom.

Poleg tega so v podjetju pregledali metodo kromiranja in zasnovali postopek za zamenjavo rakotvornega šestvalentnega kroma z manj škodljivim trivalentnim kromom, ki so ga stroškovno ocenili in preizkusili v manjšem obsegu.

Podjetje priznava, da je vodenje ustreznih evidenc in varnostnih listov bistvenega pomena za učinkovito

ocenjevanje tveganj za delavce zaradi nevarnih kemičnih snovi. Da bi bilo dobro pripravljeno na izvajanje tega, je svoj sistem programske opreme nadgradilo v celovit poslovni informacijski sistem. Modul za upravljanje okolja, zdravja in varnosti (EHS) te programske opreme delavcem omogoča, da dejavno sodelujejo pri prilagajanju postopkov posebnim potrebam.

Podjetje je s pomočjo tega modula in v skladu z nacionalnimi in EU zakonodajnimi zahtevami opredelilo tri ototoksične snovi, ki so jim bili izpostavljeni delavci: stiren, toluen in ksilen. Zaradi izpostavljenosti tem topilom se v kombinaciji s hrupom poveča tveganje za okvaro sluha na delovnem mestu. Opredeljeni so bili lokacije uporabe snovi in potencialno ogroženi delavci, izvedeno pa je bilo tudi naknadno spremljanje ravni hrupa in koncentracij snovi.

Leta 2014 je podjetje ocenilo, da njegov izvajalec medicine dela ni ustrezno izvajal biološkega monitoringa. Zato je izbralo novega izvajalca. Od takrat je bilo izvedenih več ukrepov za zagotovitev, da se biološki monitoring izvaja odgovorno, strokovno in sistematično.

Kaj je bilo doseženo?

Podjetje je s prilagajanjem svojih postopkov v obratu za plastiko zmanjšalo število delavcev, ki so bili izpostavljeni nevarnim kemičnim snovem. Do leta 2017 je poleg tega zmanjšalo koncentracijo toluena z 51,5 % slovenske mejne vrednosti na 18,3 %. S tem se ni zmanjšalo samo tveganje za pojav poklicnih bolezni, ampak tudi tveganje za požar in eksplozije.

Modul EHS nove programske opreme je bil uspešno vpeljan. To je podjetju omogočilo boljši pregled nad kemikalijami, ki jih uporablja, in uvedbo postopka za odobritev novih kemikalij, ki zagotavlja sledljive podatke o količinah, nevarnostih, dobavi, skladiščenju, prevozu in ravnanju z odpadki v celotni verigi, ob upoštevanju nacionalnih in evropskih predpisov. Prav tako je bilo mogoče število uporabljenih kemikalij s 1 200 zmanjšati na 840, vsi delavci pa imajo sedaj enostaven elektronski dostop do ustreznih varnostnih listov.

Podjetje je na podlagi analize koncentracij ototoksičnih kemikalij in ravni hrupa ter trajanja izpostavljenosti lahko potrdilo, da izpostavljenost na njihovih delovnih mestih nima škodljivih učinkov na sluh delavcev. Poleg tega je z izboljšanim pristopom k biološkemu monitoringu prepričljivo dokazalo, da mejne vrednosti pri nobenem delavcu niso presežene. S sistematičnim spremljanjem bo še naprej skrbelo za zaščito zdravja delavcev.

Dejavniki uspeha in izzivi

Izpostavljenost delavcev nevarnim kemičnim snovem je bila obravnavana sistematično, saj je bilo v to vključeno vodstvo, strokovnjaki z ustreznih področij, delavci in njihovi predstavniki, kar je omogočilo uspešno uvajanje izboljšanih sistemov in postopkov ter dokazano izboljšanje varnostnih in zdravstvenih razmer.

Podjetje kljub obsežni preiskavi in testiranju do danes ni uspelo nadomestiti šestvalentnega kroma (Cr^{6+}) s trivalentnim (Cr^{3+}). Vendar si je močno prizadevalo poiskati druge možnosti, v postopek pa je vključilo tudi delavce in njihove predstavnike ter sindikate. Še vedno si prizadeva najti rešitev, čeprav so delavci trenutno izpostavljeni koncentracijam te rakotvorne snovi, ki so precej nižje od mejne vrednosti, določene v zakonodaji EU. Medtem so tisti delavci, ki so izpostavljeni šestvalentnemu kromu, dobro obveščeni o možnih nevarnostih in o tem, kako jih obvladovati. Redno se izvaja tudi biološki monitoring ravni koncentracij.

Prenosljivost

Večdisciplinarni in participativni pristop, ki ga je podjetje uporabilo za opredelitev, spremljanje in obravnavanje tveganj, ki jih predstavljajo nevarne kemične snovi za delavce, je v celoti prenosljiv na druga podjetja v predelovalnih dejavnostih. Podjetje dejavno izmenjuje znanje in izkušnje z drugimi delodajalci v Sloveniji, tako da obiskuje druga podjetja ter sodeluje na simpozijih, konferencah in okroglih mizah. Njihov primer je mogoče prenesti tudi na druge države članice.

Stroški in koristi

S pomočjo ukrepov, ki jih je sprejelo podjetje, so uspeli zmanjšati število delavcev, ki so bili izpostavljeni

nevarnim kemičnim snovem, in raven uporabljenih nevarnih snovi. S tem je podjetje zmanjšalo tveganja za varnost in zdravje delavcev.

Glavne značilnosti primera dobre prakse

- Podjetje je uporabilo celosten pristop za spremljanje izpostavljenosti nevarnim kemičnim snovem na delovnih mestih.
- Rešitve za ugotovljene težave so plod sodelovanja med vodstvom, delavci in njihovimi predstavniki ter večdisciplinarno skupino strokovnjakov.
- Uspešno je uvedlo tehnološke rešitve v svojem obratu za proizvodnjo plastike, programsko opremo za upravljanje in spremljanje uporabe kemikalij ter sistematični pristop k biološkemu monitoringu.
- Dokazane so bile dejanske izboljšave: zmanjšanje števila uporabljenih kemikalij, števila izpostavljenih delavcev in ravni izpostavljenosti.
- Podjetje še naprej išče nove načine za izboljšanje varnosti in zdravja delavcev, ki presegajo zakonodajne zahteve, in svoje znanje izmenjuje z drugimi podjetji.

Dodatne informacije

Dodatne informacije so na voljo na spletnem naslovu www.gorenje.com.

„Podjetje je zavezano sistematičnemu in participativnemu pristopu k varnosti in zdravju pri delu ter odpravljanju nevarnosti, ki jih povzročajo nevarne snovi.“